

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

FERHAT KAYA v. TÜRKİYE

(Başvuru No. 12673/05)

KARAR

STRASBOURG

25 Eylül 2012

İşbu karar AİHS'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2012. Bu gayresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Ferhat Kaya v. Türkiye davasında,

4 Eylül 2012 tarihinde, *Başkan*

Françoise Tulkens,

Yargıçlar

Danute Jociene,

Dragoljub Popoviç,

Işıl Karakaş,

Guido Raimondi,

Paulo Pinto de Albuquerque

ve *Daire yazı işleri müdür yardımcısı* Françoise Elens-Passos'un katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Dairesi), yapılan gizli müzakereler sonrasında aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (12673/05 no'lu) dava, Türk vatandaşı Ferhat Kaya'nın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") 30 Mart 2005 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.

2. Başvuran, Londra'da yerleşik Kürt İnsan Hakları Projesi (KHRP) avukatları tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuru, 18 Eylül 2009 tarihinde Hükümet'e tebliğ edilmiştir. Ayrıca, başvurunun kabul edilebilirliği ve esasına ilişkin hüküm verilmesi kararlaştırılmıştır (29. maddenin 1. paragrafı).

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran, 1974 doğumlu olup, Ardahan'da ikamet etmektedir.

5. Olaylar sırasında başvuran, esnaf olup aynı zamanda Demokratik Halk Partisi (DEHAP) Ardahan Şubesi başkanıdır. Ayrıca, bir kamu şirketi tarafından inşa edilecek olan bir petrol boru hattının sosyal ve çevresel etkisine yönelik olarak yürütülen bir kampanyada yer almıştır.

A. Kötü muamele iddiası hakkında

6. 5 Mayıs 2004 tarihinde başvuran Ardahan polis karakolunun önünden geçerken, bir polis memuru kendisine Ferhat Kaya olup olmadığını sormuştur. Karakolun içine alınmış ve kendisine, bir sonraki gün mahkemede duruşmaya çıkmak üzere adına bir karar düzenlenmiş olduğu söylenerek, kimliği sorulmuştur. Ardından başvuran, Bay B.A. isimli bir arkadaşını aramış ve polis karakolunda olduğunu söylemiştir. Ardından doktor muayenesine götürülmüştür. 18.30'da başvuran Ardahan Devlet Hastanesinde bir doktor tarafından muayene edilmiş ve vücudunda herhangi bir kötü muamele bulgusuna rastlanmamıştır.

7. Hastaneden döndükten sonra başvuran, kendisine hakaret edildiğini, PKK yandaşı ve hain olduğunun söylendiğini iddia etmiştir. Başvuranın ifadesine göre, bir toplantı odasına götürüldüğü sırada kendinden geçmiş olup, cam kapının nasıl kırıldığını hatırlamamaktadır. Bir polis memuru tarafından itildiğini ve kırılan camların üzerine düştüğünü, yerde yatarken beş ya da altı polis memuru tarafından dövülüp, tekmelendiğini iddia etmiştir. Başvurana göre, polis memurlarından biri kendisine namlu doğrultmuş ve vuracağını söylemiştir. Olay sırasında başvuranın arkadaşı B.A. da polis karakolundadır. Aynı gün 19.30'da polis tarafından alınan ifadesine göre B.A., başvurana bir paket sigara getirmiştir. Ardından bir bayan polis memurunun başvurana, şahsi eşyalarını teslim etmesi ve bir belge imzalaması talimatı verdiğini duymuştur. Başvuranın buna itiraz ettiğini duymuştur. Ardından başvuran, birkaç polis memuru tarafından başka bir odaya sürüklenmiş ve bu arbede sırasında başvuran yere düşmüştür. B.A. kırılan camın sesini duymuş ancak neler olduğunu görmemiştir.

8. Başvuran, aynı gün saat 19.30'da bir başka tıbbi muayeneye götürülmüş ve Ardahan Devlet Hastanesinde aynı doktor tarafından tekrar muayene edilmiştir. Başvuranın vücudunda şu yaralanma bulguları tespit edilmiştir: sağ el bileğinin iç kısmında 0.5 cm boyutunda bir kesik, el bileğinin dış kısmında yüzeysel bir kesik, sağ elin üçüncü ve dördüncü parmaklarında küçük bir sıyrık, sol el bileği çevresinde kızarıklık, sırtın sağ kısmında (kürek kemiği bölgesi) 10 cm x 2 cm boyutunda kızarıklık, sağ omuzda kızarıklık ve sırtın sağ kısmı çevresinde küçük benekler şeklinde bir kısım kızarıklık. Ayrıca başvurana, üç gün süreyle iş göremezlik raporu verilmiştir. Doktor muayenesi sırasında polis memurları odada kalmıştır.

9. Saat 20.00'de düzenlenen ve on üç polis memuru tarafından imzalanan rapora göre, başvuran, Erzurum İcra Mahkemesinin 4 Mart 2004 tarihli talimatı uyarınca, iş ve ev adresinin tespiti amacıyla, polis karakolunun önünde geçerken içeriye davet edilmiştir. Başvuran itiraz etmiş ve polislere "bana hiç bir şey yapamazsınız, ben DEHAP başkanayım" diyerek bağırmağa başlamıştır. Polis memurları Cumhuriyet savcısını aramış ve Cumhuriyet

savcısı başvuranın yakalanması talimatını vermiştir. Bunun sonucunda başvuran doktor muayenesine götürülmüştür. Döndükten sonra başvuran, şahsi eşyalarını masanın üzerine koyması istendiğinde, saldırgan davranmaya başlamış, bağırarak, memurları tehdit etmiş ve eşyalarını etrafa savurmaya başlamıştır. Başvuran cam kapıyı yumruklamış ve kırılmasına neden olmuş, başını masaya vurmaya başlamış ve kırılan camla kendisine zarar vermeye çalışmıştır. Kendisine zarar vermesini önlemek amacıyla kelepçelenmiş ve ardından doktor muayenesine götürülmüştür.

10. Aynı gün polis memurları, olaya ilişkin resmi belge düzenlemiştir. Bir kısmı, başvuranın davranışından şikayetçi oldukları yönünde yazılı ifade vermiştir.

11. 6 Mayıs 2004 günü saat 9.30'da başvuran bir doktor tarafından muayene edilmiş ve sağ el bileğinde yüzeysel bir sıyrık tespit edilmiştir.

B. Başvuran aleyhine yürütülen ceza yargılaması

12. 6 Mayıs 2004 tarihinde başvuran, Ardahan Sulh Ceza Mahkemesine çıkarılmıştır. Aleyhindeki suçlamaları reddetmiş ve savcıya vermiş olduğu ifadeyi yinelemiştir. Mahkeme tutuklanmasına karar vermiştir. Başvuranın daha sonraki salıverilme talepleri, sırasıyla 7 ve 11 Mayıs 2004 tarihlerinde reddedilmiştir.

13. 14 Mayıs 2004 tarihinde başvuran aleyhine, tahkir ve görevleri sırasında polis memurlarına fiziksel şiddette bulunduğu ve Devlet malına zarar verdiği gerekçesiyle ceza davası açılmıştır.

14. 23 Mayıs 2004 tarihinde başvuran, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

15. 7 Mayıs 2007 tarihinde Ardahan Asliye Ceza Mahkemesi başvuranı, Ceza Kanununun 258. maddesi uyarınca polis memuruna tahkirden suçlu bulmuş ve başvuran hakkında 10 ay hapis cezasına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca başvuranı Ceza Kanununun 516. maddesi uyarınca Devlet malına zarar vermekten suçlu bulmuş ve hakkında 3 ay ve 10 gün hapis cezasına hükmetmiştir.

16. 5 Haziran 2008 tarihinde Yargıtay, ilk derece mahkemesi tarafından verilen kararı, yeni Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının beş yıl süreyle ertelenip ertelenemeyeceği hususunun yeniden değerlendirilmesi amacıyla bozmuştur.

17. Dosyayı yeniden ele alan ilk derece mahkemesi, 20 Kasım 2008 tarihinde, başvuranın sabıka kaydı bulunduğu için Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 231. maddesi hükmünün

başvuranın davasına uygulanamayacağına karar vermiştir. Buna göre mahkeme daha önce vermiş olduğu kararı yinelemiş ve başvurunu aynı suçtan mahkum etmiştir.

18. 19 Aralık 2011 tarihinde Yargıtay, başvuran hakkındaki Devlet malına zarar verme hükmünü onamıştır. Ancak temyiz mahkemesi, polis memuruna tahkir suçu ile ilgili olarak dava zaman aşımının gerçekleştiğini tespit etmiştir. Dolayısıyla davayı bu husus yönünde düşürmüştür.

C. Sanık polis memurları aleyhine yürütülen ceza yargılaması

19. 10 Mayıs 2004 tarihinde başvuran, Ardahan Cumhuriyet savcısına başvurarak, 5 Mayıs 2004 tarihinde polis nezareti altındayken kötü muamele gördüğü yönünde şikâyetinde bulunmuş ve sorumlu polis memurlarının tespit edilip, kovuşturulmalarını istemiştir.

20. 11 Mayıs 2004 tarihinde Ardahan Cumhuriyet savcısı başvuranın ifadesine başvurmuştur. Başvuran, fotoğraflardan altı polis memurunu teşhis etmiştir.

21. 12 ve 15 Mayıs 2004 tarihleri arasında Ardahan Cumhuriyet savcısı suçlanan polis memurlarının ifadelerine başvurmuş ve polis memurları kendilerine yönelik suçlamaları reddetmiştir.

22. 13 Mayıs 2004 tarihinde Ardahan Cumhuriyet savcısı B.A.'nın ifadesine başvurmuştur. B.A. ifadesinde, başvuranın dövüldüğünü gördüğünü, kendisinin de tehdit edildiğini, kendisine küfredildiğini ve başvurana sigara getirmek üzere gidip karakola döndüğü için kendisiyle münakaşa edildiğini belirtmiştir. Başvuran şahsi eşyalarının listesini imzalamayı reddettiğinde, bir polis memurunun başvurana bağırma ve küfretmeye başladığını açıklamıştır. Başvuran da direnç göstermiş ve bağırıştır. Bir polis memuru başvurunu ittiğinde, başvuran yere düşmüş ve birçok polis memuru başvuranın karnına ve sırtına vurmaya başlamıştır. B.A., cam kapının nasıl kırıldığını görmediğini söylemiştir. B.A. kendisine küfreden polis memurları hakkında şikâyetinde bulunmak istediğini ifade etmiştir.

23. 17 Mayıs 2004 tarihinde Ardahan Cumhuriyet savcısı, başvuran ve B.A.'ya kötü muamelede bulunmakla suçlanan, Ardahan Emniyet Müdürlüğünden on bir polis memuru aleyhine Ardahan Asliye Ceza Mahkemesine iddianamesini sunmuştur. Başvuran ceza yargılamasına katılmamıştır. 7 Temmuz 2004 tarihinde B.A., polis memurları hakkındaki şikayetini geri çekmek istediğini mahkemeye bildirmiştir.

24. Yargılamalar süresince polis memurları, haklarındaki suçlamaları reddetmiştir. Başvurandan şahsi eşyalarını teslim etmesi istendiğinde, başvuranın sinirlendiğini ve kendilerine bağırma başladığını ifade etmişlerdir. Sanık polis memurlarının ifadelerine göre, başvuran bayan bir

polis memuruna vurmaya kalkıştığında, toplantı odasına götürülmüştür. Başvuran burada da, tehditlerini sürdürmüş ve memurlara, dışarı çıktığı zaman hepsini öldüreceğini söylemiştir. Ayrıca cam kapıyı kırmış ve hepsini kötü muamele ile suçlayacağını söylemiştir.

25. 22 Eylül 2004 tarihinde Ardahan Asliye Ceza Mahkemesi, delil yetersizliği gerekçesiyle polis memurlarını, bahsi geçen suçlamalardan beraat ettirmiştir. Mahkeme kararında, 5 Mayıs 2004 tarihli ikinci doktor raporunda tespiti yapılan yaraların, başvuranın polis memurlarına direnç gösterdiği sırada gerçekleştiğini belirtmiştir. Dolayısıyla mahkeme, dava dosyasındaki kanıtların polis memurları hakkında hüküm vermek için yeterli olmadığına karar vermiştir. Başvuranın da bulunduğu duruşmada verilen bu karar, temyize götürülmediği için 30 Eylül 2004 tarihinde kesinleşmiştir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanuna göre, başvuran davaya müdahil olarak katılmadığı için, kararı temyize götürme hakkından faydalanmamıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

İ. SÖZLEŞME NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

26. Başvuran, polis nezareti altındayken kötü muamele gördüğü iddiası ile başvurmuştur. Şikâyetlerinde Sözleşme'nin 3. ve 13. maddelerine dayanmaktadır.

27. AİHM, şikâyetlerin Sözleşme'nin aşağıda belirtilen 3. maddesi anlamında değerlendirilmesi gerektiği görüşündedir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz."

28. Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

29. Hükümet, başvurunun bu kısmının iç hukuk yolları tüketilmediği için reddedilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Bu bağlamda başvuranın, sanık polis memurları aleyhine yürütülen ceza yargılamasına müdahil olarak katılmış olması gerektiğini belirtmiştir.

30. AİHM daha önceki davalarda da, Hükümet'in bu yöndeki ilk itirazlarını incelemiş ve reddetmiş olduğunu kaydeder (bkz., *Uyan v. Türkiye (no. 2)*, no. 15750/02 § 48, 21 Ekim 2008 ve *Keçeci v. Türkiye (dec.)*, no. 38588/97, 17 Ekim 2000). AİHM mevcut davada, kendisini daha önceki tespitlerinden farklı bir tespite götürecek herhangi özel bir koşul bulunmadığı görüşündedir. Dolayısıyla AİHM, Hükümet'in ilk itirazını reddeder.

31. AİHM ayrıca başvurunun, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3(a) paragrafı anlamında dayanaktan yoksun olmadığını açıkça kaydetmektedir. AİHM ayrıca hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla şikâyet kabul edilebilir olarak beyan edilmelidir.

B. Esas hakkında

1. 3. maddenin esası hakkında

32. Hükümet başvuranın kötü muamele iddialarının doğrulanmamış olduğunu iddia etmiştir. Başvuranın vücudundaki yaralanmaların, başvuranın kendi hareketlerinin sonucunda gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, başvuranın elindeki yaraların nasıl oluştuğunu hatırlamadığı yönündeki ifadesine atıfta bulunmuştur.

33. AİHM, bir kişinin sağlıklı bir haldeyken gözüne alındığı ancak salıverildiği zaman vücudunda yaralanma tespit edildiği hallerde, söz konusu yaralanmanın nasıl oluştuğu hususunda makul bir açıklama getirme ve mağdurun bu yöndeki iddialarını şüphede bırakacak kanıtları sunma yükümlülüğünün Devlete ait olduğunu yineler. Özellikle ilgili iddiaların doktor raporları ile doğrulanmış olduğu hallerde Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında açık sorunlar ortaya çıkmaktadır. (*Selmouni v. Fransa* [GC], no. 25803/94, § 87, AİHM 1999-V).

34. Mevcut davada, yakalanmasının ardından başvuran 5 Mayıs 2004 tarihinde saat 18.30'da bir doktor tarafından muayene edilmiş ve vücudunda herhangi bir kötü muamele bulgusuna rastlanmamıştır. Ancak başvuran aynı gün saat 19.30'da muayene edildiğinde, kendisini muayene eden doktor, sağ el bileğinin iç kısmında 0.5 cm boyutunda bir kesik, el bileğinin dış kısmında yüzeysel bir kesik, sağ elin üçüncü ve dördüncü parmaklarında küçük bir sıyrık, sol el bileği çevresinde kızarıklık, sırtın sağ kısmında (kürek kemiği bölgesi) 10 cm x 2 cm boyutunda kızarıklık, sağ omuzda kızarıklık ve sırtın sağ kısmı çevresinde küçük benekler şeklinde bir kısım kızarıklık tespit etmiştir. Ayrıca başvurana üç günlük iş göremezlik raporu verilmiştir.

35. AİHM ayrıca, polis memurları aleyhine yürütülen ceza yargılamasının sonunda ilk derece mahkemesinin karar özetinde, başvuranın vücudundaki yaraların, başvuran ve polis memurları arasında polis karakolunda çıkan arbede sırasında gerçekleştiğinin belirtilmiş olduğunu kaydeder. AİHM, başvuranın elindeki yaraların başvuranın cam kapıyı kendisinin kırması sonucunda gerçekleşmiş olabileceği hususunu da kaydeder. Ancak doktor raporuna göre başvuranın ayrıca sırtının sağ kısmında (kürek kemiği bölgesi) 10 cm x 2 cm boyutunda kızarıklık, sağ omzunda kızarıklık ve sırtının sağ kısmı çevresinde küçük benekler şeklinde bir kısım kızarıklık olduğu tespit edilmiştir. Yerel mahkemenin

kararı, en azından başvuranın sırtında tespit edilen ve başvuranın yerde yatarken dövülmüş ve tekmelenmiş olduğu yönündeki iddiaları ile örtüşen yaraların sebebine ışık tutamamıştır.

36. Yetkililerin gözaltında kendi kontrolleri altındaki kişilerde oluşan yaralar için hesap verme yükümlülüklerinin altını tekrar çizerek AİHM, mevcut davada hiç şüphesiz başvuranın tamamen Devlet yetkililerinin kontrolü altında olduğu sırada gerçekleşmiş olan yaralar için, davalı Hükümet'in makul bir açıklama getiremediği görüşündedir.

37. Mevcut davanın koşulları çerçevesinde ve başvuruda tespit edilen yaraların sebebine ilişkin olarak Hükümet'in makul bir açıklama getiremediği dikkate alındığında AİHM, söz konusu yaraların kötü muamele sonucunda gerçekleşmiş olduğunu ve bundan Hükümet'in sorumlu olduğunu tespit eder.

38. AİHM, başvurana yapılan insanlık dışı ve onur kırıcı muamele nedeniyle, Sözleşme'nin 3. maddesinin esas bakımından ihlal edildiği görüşündedir.

2. 3. maddenin usulü hakkında

39. Baş vuran, kötü muamele iddialarının etkili bir şekilde soruş turulmadığı yönünde şikâyette bulunmuştur. Özellikle, B.A.'nın ifadelerinin dikkate alınmamış olduğunu iddia etmiş ve doktor tarafından muayene edilirken polis memurlarının, muayenenin yapıldığı odadan çıkmadıklarını belirtmiştir.

40. Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

41. AİHM, bir kişinin polis ya da Devlet'in benzer kurumlarının kontrolü altındayken 3. maddenin ihlali ile sonuçlanan bir muameleye uğradığı yönünde güvenilir bir iddiada bulunması halinde, söz konusu madde hükmünün, ".. [...] Sözleşme'de açıklanan hak ve özgürlükleri kendi yetki alanları içinde bulunan herkese tanır" hükmünü düzenleyen Sözleşme'nin 1. maddesi ile getirilen ve Devlet'in etkili bir resmi soruşturma yürütmesi yönündeki genel görevi ile birlikte yorumlanması gerektiğini hatırlatır. Bu türden bir soruşturma sonucunda sorumlu kişiler tespit edilmeli ve cezalandırılmalıdır (bkz., *Labita v. İtalya* [GC], no. 26772/95, § 131, AİHM 2000-IV).

42. Yukarıda belirtilen ışığında AİHM, başvuruda oluşan yaralardan, Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında davalı Hükümet'in sorumlu olduğunu tespit eder. Dolayısıyla etkili bir soruşturma yapılmış olması gerekmektedir.

43. AİHM öncelikle, başvuranın kötü muamele iddiaları üzerine, sanık polis memurları aleyhine derhal bir ceza yargılaması başlatılmış olduğunu kaydeder. Bu bağlamda altı çizilmesi gereken

konu, soruşturma yükümlülüğünün "bir sonuç değil ancak bir imkan yükümlülüğü" olduğudur. Her soruşturmanın başarılı olması ya da davacının olayları anlattığı şekliyle örtüşecek bir sonuca ulaşması beklenemez, ancak ilke gereği bir soruşturma, davanın olay ve olgularını ortaya çıkaracak nitelikte olmalı ve iddiaların doğru çıkması halinde ise, sorumlu kişileri tespit edebilmeli ve cezalandırabilmelidir (bkz., *Saçılık ve Diğerleri v. Türkiye* (esas ve kısmi adil tazmin bakımından kesinleşmiş), no. 43044/05 ve 45001/05, § 90, 5 Temmuz 2011). Dolayısıyla AİHM, mevcut davada yürütülen ceza yargılamasının, başvuranın yaralanmasına neden olan gerçek olayları tespit edip edemediği ve dolayısıyla Hükümet'in gerçekleşen olaylara açıklama getirme yükümlülüğünü ikna edici bir şekilde yerine getirip getiremediğini inceleyecektir (bkz., *Özcan ve Diğerleri v. Türkiye*, no. 18893/05, § 73, 20 Nisan 2010; *Saçılık ve Diğerleri*, yukarıda atıfta bulunulan, § 91).

44. AİHM, 22 Eylül 2004 tarihli beraat kararında Ardahan Ceza Mahkemesinin, olayları sanık polis memurlarının anlattığı şekliyle kabul etmiş olduğunu ve başvuranın vücudunda oluşan yaraların, polis memuruna direnç gösterdiği sırada gerçekleşmiş olduğuna karar verdiğini kaydeder. Karar gerekçesinde mahkeme, başvuranın polis memurları tarafından dövüldüğünü gördüğü yönünde tanıklık eden B.A.'nın ifadesi hususunda herhangi bir değerlendirme yapmamıştır. Ayrıca, polis memurlarının ifadelerinin neden başvuran ve B.A.'nın ifadelerinden daha güvenilir kabul edildiğine ilişkin de herhangi bir açıklama getirilmemiştir. Ayrıca yerel mahkeme kararı, başvuranın sırtında tespit edilen yaraların nasıl oluştuğu konusunu da açıklığa kavuşturmamıştır. Bu bağlamda AİHM, başvuranın doktor muayenesi sırasında polis memurlarının muayenenin yapıldığı odada bulunduğu yönündeki iddialarını kaydeder. AİHM, kişilerin gözaltındayken kötü muameleye karşı korunması için doktor muayenelerinin uygun şekilde yapılmasının önemini CPT (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezayı Önleme Komitesi) tarafından altının çizildiğini hatırlatır¹. Bu tür muayeneler, uygun niteliklere sahip bir doktor tarafından, odada polis memurları bulunmaksızın gerçekleştirilmelidir. Mevcut davada görülen uygulamalar, doktor muayenelerinin etkililiği ve güvenilirliğini sarsmaktadır (bkz., *Akkoç v. Türkiye*, no. 22947/93 ve 22948/93, § 118, AİHM 2000-X; *Elçi ve Diğerleri v. Türkiye*, no. 23145/93 ve 25091/94, § 642, 13 Kasım 2003).

45. Yukarıda belirtilen değerlendirmeler, AİHM tarafından, mevcut davada yürütülen yerel yargılamanın Sözleşme'nin 3. maddesi gereğini karşılayamadığı sonucuna varılması için yeterlidir.

46. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 3. maddesi usul bakımında ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞMENİN DİĞER MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDIASI HAKKINDA

47. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesi 1. ve 2. paragrafları anlamında, yakalanmasının ve tutuklu yargılanmak üzere cezaevine konulmasının hukuk dışı ve keyfi olduğu yönünde şikâyetle bulunmuştur. Başvuran ayrıca, Sözleşme'nin 10. ve 11. maddelerini dayanak göstererek, siyasi faaliyetleri nedeniyle yakalanmış olduğu yönünde şikâyetle bulunmuştur. Başvuran son olarak, Sözleşme'nin 14. maddesi anlamında, Kürt kökenli olduğu ve siyasi görüşleri nedeniyle ayrımcılığa uğradığı yönünde şikâyetle bulunmuştur.

Cezaevlerinde sağlık bakım hizmetlerine ilişkin CPT Standartlarına bakınız (belge no. CPT/Inf/E (2002) 1-Rev. 2006, sayfa 31-34).

48. Ancak AİHM'e ibraz edilmiş olan belgelerin incelenmesi sonucunda, bahsi geçen hükümlerin ihlal edilmiş olduğu tespit edilmemiştir. AİHM, başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar verir. Dolayısıyla Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları anlamında kabul edilemez olduğu beyan edilmelidir.

IV. SÖZLEŞMENİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

49. Başvuran, manevi tazminat olarak 30.000 Euro (EUR) talep etmiştir.

50. Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

51. AİHM başvuranın, yalnızca ihlal yapılmış olduğunun tespit edilmesi ile tazmin edilemeyecek bir ıstırap ve sıkıntı çekmiş olduğu görüşündedir. Tespit edilen ihlali dikkate alarak hakkaniyet esasında karar veren AİHM, başvurana manevi tazminat olarak 9.750 EUR ödemesine karar verir.

B. Masraf ve giderler

52. Başvuran ayrıca yasal masraflar ve giderler olarak toplam 7.715 İngiliz Sterlini (GBP) (yaklaşık 9.400 EUR karşılığı) talep etmiştir.

53. Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

54. AİHM içtihatlarına göre, başvuranın masraf ve giderleri geri almaya hak kazanabilmesi için, söz konusu masraf ve giderlerin fiilen gerçekleşmiş, gerekli olduğu için yapılmış ve miktar olarak makul olması gerekmektedir. AİHM başlangıç olarak söz konusu

masraf ve giderleri doğrulayacak nitelikte herhangi bir fatura ibraz edilmemiş olduğunu kaydeder. AİHM, elindeki belgeler ve yukarıda belirtilen ölçütler ışığında, avukatlık ücreti olarak, yasal temsilcisinin İngiltere'deki banka hesabına İngiliz Sterlini olarak ödenmek üzere, başvurana 4.000 EUR ödenmesine karar verir.

C. Gecikme faizi

55. AİHM, gecikme faizi oranı olarak Avrupa Merkez Bankası tarafından marjinal kredilere uygulanan faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU GEREKÇELERLE MAHKEME OY BİRLİĞİYLE

1. Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabul edilebilir ve başvurunun kalan kısmının kabul edilemez olduğunu *beyan eder*;
2. Sözleşme'nin 3. maddesinin esas ve usul bakımından ihlal edildiğine *karar verir*;
3.
 - (a) Davalı Hükümet'in başvurana, Sözleşmenin 44. maddesinin 2. paragrafı uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde;
 - (i) ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Davalı Hükümet'in ulusal para birimine çevrilmek üzere, manevi tazminat olarak 9.750 EUR (dokuz bin yedi yüz elli Euro) ve vergi olarak ödenmesi gereken her türlü tutarın ödemesine,
 - (ii) masraf ve giderler olarak, başvuranın yasal temsilcisinin İngiltere'deki banka hesabına ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden İngiliz Sterlini olarak ödenmek üzere 4.000 EUR (dört bin Euro) ve vergi olarak ödenmesi gereken her türlü tutarın ödenmesine ve
 - (iii) yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren, ödeme gününe kadar, gecikme süresi boyunca, yukarıda belirtilen miktara Avrupa Merkez Bankası tarafından marjinal kredilere uygulanan faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranda basit faiz işletileceğine *karar verir*.
 4. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerini *reddeder*.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 25 Eylül 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Françoise Elens-Passos Yazı
İşleri Müdür Yardımcısı

Françoise Tulkens
Başkan

